

REGIONAL DIFFERENCES IN THE PROVISION OF SOCIAL BENEFITS IN SLOVAKIA

Katarína Moravčíková¹

Abstract

Social benefits in the Slovak Republic are provided as social assistance to the population in poor living conditions, to support the family and to help severely disabled people. The aim of the article is to analyze the number of recipients of state social benefits in individual districts of Slovakia. The result is the identification of regions with the highest and lowest number of recipients of individual types of state social contributions in the Slovak Republic. We found which regions are similar in providing social contributions and which are most different by the available data.

Keywords

Social Benefits, Social Contributions, Regional Differences, Factor Analysis, Cluster Analysis

I. Úvod

Štátne sociálne dávky sú zložitou a neprehľadnou témou. V Slovenskej republike existuje veľké množstvo sociálnych dávok a dlhý rad podmienok nevyhnutých na splnenie pre uznanie nároku na jednotlivé príspevky. Slovenská právna legislatíva je v tejto oblasti zložitá a neustále sa mení. Poskytovanie sociálnych dávok v jednotlivých regiónoch je rozdielne. Existujú veľké regionálne rozdiely v počte poberateľov štátnych sociálnych príspevkov, čo je spôsobené hlavne odlišnou životnou úrovňou v jednotlivých regiónoch Slovenska. Všeobecne je známe, že najhoršie je na tom východné Slovensko a južná časť stredného Slovenska. Cieľom článku je analyzovať počet poberateľov štátnych sociálnych príspevkov v jednotlivých okresoch Slovenska na základe poskytnutých sociálnych dávok v decembri 2018.

II. Teoretické vymedzenie danej problematiky

Štátne sociálne dávky predstavujú súbor peňažných opatrení, ktorými štát pomáha pri zvládnutí viacerých životných situácií. Zameriava sa hlavne na podporu takých sociálnych udalostí, ktoré predchádzajú stavu, kedy sa jednotliviec ocitá v stave hmotnej alebo sociálnej núdze a je odkázaný na pomoc. Štátne sociálne dávky tvoria súčasť systému sociálneho zabezpečenia. (Barinková, 2005)

Štátne sociálne dávky v Slovenskej republike usmerňuje Ministerstvo práce, sociálnych vecí a rodiny (MPSVaR). Cieľom ministerstva v oblasti „Rodina a sociálna pomoc“ je zaistenie spravodlivého a ekonomicky udržateľného systému. Jeho úlohou je boj proti chudobe, znižovanie nezamestnanosti a obmedzenie závislosti na sociálnych dávkach (MPSVaR, 2019). V zákonnej legislatíve neexistuje jeden úhrnný právny predpis, ktorý upravuje jednotlivé štátne sociálne príspevky. Pre každý druh alebo niekoľko druhov spoločne existujú osobitné predpisy. MPSVaR roztrieduje jednotlivé dávky do štyroch skupín: Pomoc v hmotnej núdzi, Podpora rodiny, Peňažné príspevky na kompenzáciu ťažko zdravotne postihnutých (ŤZP) a Peňažné príspevky na opatrovanie. V Tabuľke 1 je uvedený zoznam v súčasnosti poskytovaných štátnych sociálnych dávok v Slovenskej republike a právny predpis, v ktorom sú dané

¹ Department of Statistics, Faculty of Economic Informatics, University of Economics in Bratislava, Dolnozemska cesta 1, 852 35 Bratislava, Slovakia, E-mail: katarina.karasova@euba.sk.

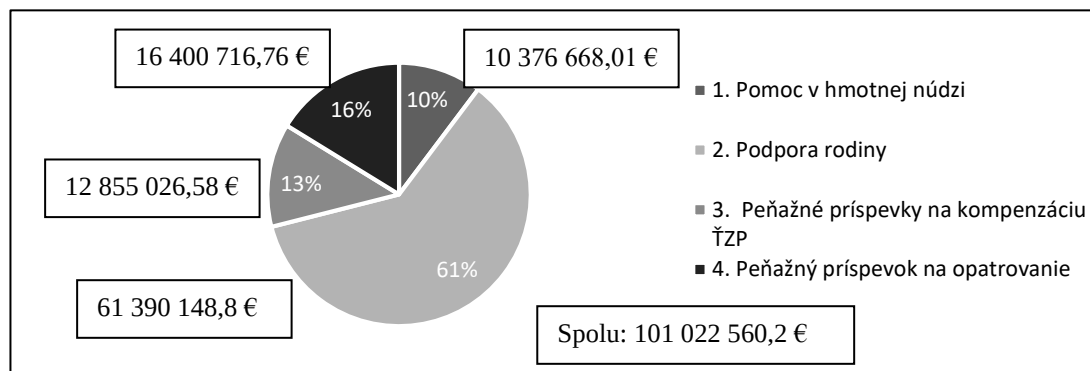
príspevky zadefinované. V zákonoch sú ukotvené aj podmienky uznania nároku na dané príspevky, oprávnené osoby na poberanie jednotlivých dávok, výška dávky atď. V decembri 2018 sa spolu vyplátilo za všetky spomínané druhy sociálnych dávok 101 022 560,15 €, z toho 61 % tvorili dávky na podporu rodiny (viď Obrázok 1).

Tabuľka 1 Prehľad štátnych sociálnych dávok v Slovenskej republike

Pomoc v hmotnej núdzi	Podpora rodiny	Peňažné príspevky na kompenzáciu ŤZP	Peňažné príspevky na opatrovanie
Dávka v hmotnej núdzi (zákon č. 417/2013 Z. z.)	Príspevok pri narodení dieťaťa (zákon č. 383/2013 Z. z.)	Jednorazové príspevky (zákon č. 447/2008 Z. z.):	Peňažný príspevok na opatrovanie (zákon č. 447/2008 Z. z.)
Osobitný príspevok (zákon č. 417/2013 Z. z.)	Príspevok na viac súčasne narodených detí (zákon č. 383/2013 Z. z.)	- na kúpu pomôcky	
Jednorazová dávka (zákon č. 417/2013 Z. z.)	Príspevok na pohreb (zákon č. 238/1998 Z. z.)	- na výcvik používania pomôcky	
Náhradné výživné (zákon č. 201/2008 Z. z.)	Prídavok na dieťa (zákon č. 600/2003 Z. z.)	- na úpravu pomôcky	
Resocializačný príspevok (zákon č. 305/2005 Z. z.)	Príplatok k prídavku na dieťa (zákon č. 600/2003 Z. z.)	- na kúpu zdvíhacieho zariadenia	
Aktivačný príspevok (zákon č. 417/2013 Z. z.)	Rodičovský príspevok (zákon č. 571/2009 Z. z.)	- na úpravu osobného motorového vozidla	
Ochranný príspevok (zákon č. 417/2013 Z. z.)	Príspevok na starostlivosť o dieťa (zákon č. 561/2008 Z. z.)	- na úpravu bytu	
Príspevok na bývanie (zákon č. 417/2013 Z. z.)	Príspevky na podporu náhradnej starostlivosti (zákon č. 627/2005 Z. z.):	- na úpravu rodinného domu	
Príspevok na nezaopatrené dieťa (zákon č. 417/2013 Z. z.)	Príspevok pri zverení do náhradnej starostlivosti	- na opravu pomôcky	
	Príspevok pri zániku náhradnej starostlivosti	- na kúpu osobného motorového vozidla	
	Opakovaný príspevok dieťaťu	- na úpravu garáže	
	Opakovaný príspevok náhradnému rodičovi	Opakované príspevky (zákon č. 447/2008 Z. z.):	
	Odmena pestúna	- na osobnú asistenciu	
	Osobitný opakovaný príspevok náhradnému rodičovi	- na prepravu	
		- na diétne stravovanie	
		- na hygienu alebo ošatenie	
		- na prevádzku osobného motorového vozidla	
		- na psa so špeciálnym výcvikom	

Zdroj: vlastné spracovanie

Obrázok 1 Vyplatené sumy sociálnych dávok na Slovensku v decembri 2018

Zdroj: vlastné spracovanie na základe údajov ÚPSVaR

III. Ukazovatele vstupujúce do analýzy

Na analýzu sme zobrali dvanásť sociálnych ukazovateľov poskytnutých v decembri 2018 v jednotlivých okresoch Slovenska, ktoré zverejňuje Ústredie práce, sociálnych vecí a rodiny (ÚPSVaR, 2019):

- Dávka v hmotnej núdzi a príspevky k dávke (X1),
- Osobitný príspevok (X2),
- Náhradné výživné - neplatené výživné + sirotsky dôchodok (X3),
- Prídavok na dieťa + Príplatok k prídavku na dieťa + Rodičovský príspevok (X4),
- Príspevok pri narodení dieťaťa + Príspevok na viac súčasne narodených detí (X5),
- Príspevky na podporu náhradnej starostlivosti (X6),
- Opakované peňažné príspevky na kompenzáciu u ťažko zdravotne postihnutých (X7),
- Jednorazové peňažné príspevky na kompenzáciu u ťažko zdravotne postihnutých (X8),
- Peňažné príspevky na opatrovanie (X9),
- Aktivačný príspevok (X10),
- Ochranný príspevok (X11),
- Príspevok na bývanie (X12).

Z dôvodu rôzne veľkých okresov do analýzy vstupovali premenné ako percentuálny podiel počtu poberateľov štátnych sociálnych dávok v jednotlivých okresoch Slovenska podľa vzťahu:

$$\text{percentuálny podiel} = \frac{\text{počet poberateľov}}{\text{počet obyvateľov v produktívnom veku 15–64 rokov}} \quad (1)$$

Obyvateľstvo v produktívnom veku tvorí súbor obyvateľov vo veku 15-64 rokov v jednotlivých okresoch Slovenska. Údaje o ich počte sme čerpali zo Štatistického úradu Slovenskej republiky, z databázy DATAcube (ŠÚ SR, 2019).

IV. Výsledky práce

Na regionálnu analýzu a zistenie podobnosti okresov v počte poberateľov štátnych sociálnych dávok použijeme zhľukovú analýzu. Zhľuková analýza je súbor štatistických a matematických techník, ktorej cieľom je rozklad súboru objektov na niekoľko relatívne homogénnych podmnožín, ktoré nazývame zhľuky. Dôležitým aspektom pri triedení objektov do jednotlivých zhľukov je, aby objekty v rámci jedného zhľuku si boli čo najviac podobné a objekty v rôznych zhľukoch čo najmenej podobné (Stankovičová a Vojtková, 2007). Zhľukovú analýzu použijeme s cieľom identifikácie skupín zhodných objektov, t. j. okresov Slovenska.

Hlavná podmienka pri aplikácii zhľukovej analýzy je, aby ukazovatele vstupujúce do analýzy boli nezávislé. Keďže pôvodné ukazovatele sú silne závislé, vstupné dáta si transformujeme na faktory pomocou faktorovej analýzy. Hlavným cieľom faktorovej analýzy je posúdiť štruktúru väzieb medzi sledovanými premennými a zistiť, či ich môžeme rozdeliť do skupín, v ktorých ich vzájomné prepojenia boli významné a medzi týmito skupinami zase boli nevýznamné. Cieľom je vytvoriť nové premenné - faktory, ktoré nie sú merateľné a pomôžu porozumieť analyzovaným údajom alebo sa dajú využiť pre ďalšie analýzy. (Stankovičová a Vojtková, 2007)

Ako najvhodnejšia metóda odhadovania parametrov vo faktorovej analýze nám vyšla metóda hlavných komponentov PCA a technika rotácie Quartimax. Faktorová analýza pomocou metódy PCA s rotáciou Quartimax nám potvrdila súlad členenia ukazovateľov s teoretickými východiskami (viď. Tabuľka 1).

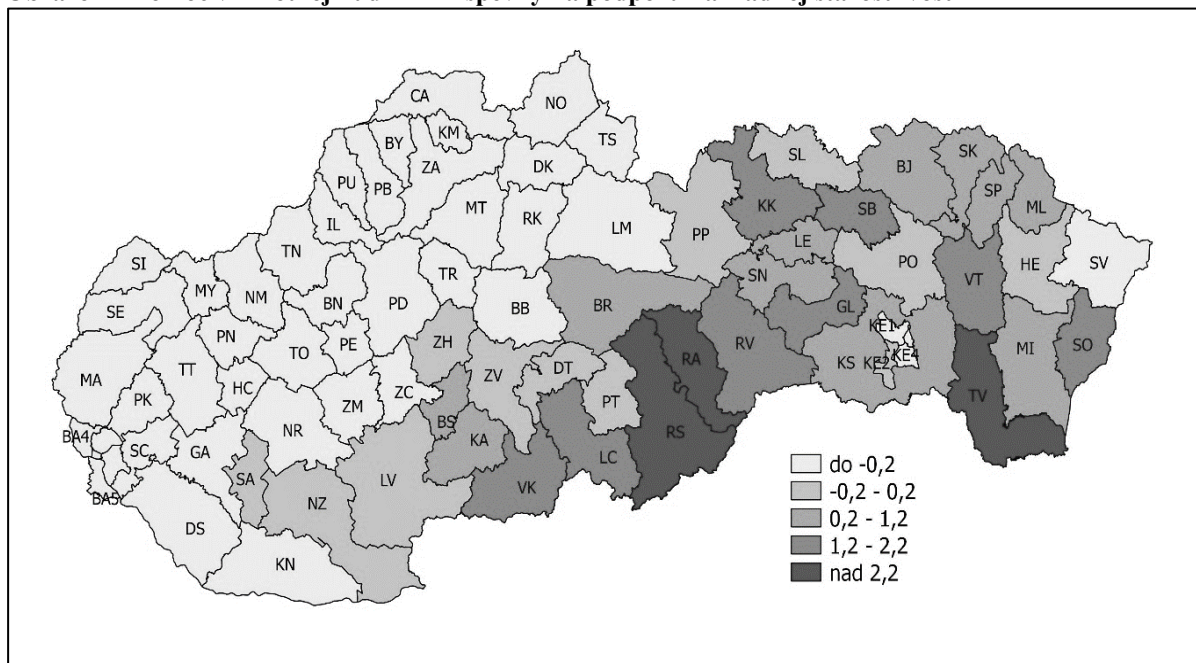
Odhadnutý trojfaktorový model vieme zapísať pomocou faktorových rovníc ako:

$$\begin{aligned} X1 &= \mathbf{0,98419 F1} - 0,03098 F2 + 0,08798 F3 \\ X2 &= \mathbf{0,89500 F1} + 0,05817 F2 + 0,30755 F3 \end{aligned}$$

$$\begin{aligned}
X3 &= \mathbf{0,74156 F1} - 0,22530 F2 - 0,10172 F3 \\
X4 &= -0,25532 F1 + \mathbf{0,82735 F2} - 0,07550 F3 \\
X5 &= -0,13787 F1 + \mathbf{0,90931 F2} - 0,02136 F3 \\
X6 &= \mathbf{0,74790 F1} - 0,15813 F2 - 0,08213 F3 \\
X7 &= 0,42793 F1 - 0,21687 F2 + \mathbf{0,78284 F3} \\
X8 &= 0,12281 F1 + 0,13575 F2 + \mathbf{0,77043 F3} \\
X9 &= 0,44763 F1 - 0,23253 F2 + \mathbf{0,60147 F3} \\
X10 &= \mathbf{0,93986 F1} + 0,14615 F2 - 0,09672 F3 \\
X11 &= \mathbf{0,89901 F1} - 0,14147 F2 + 0,12476 F3 \\
X12 &= \mathbf{0,96988 F1} + 0,07112 F2 + 0,11515 F3
\end{aligned}$$

Faktor 1 tvoria premenné X1, X2, X3, X6, X10, X11 a X12. Tieto premenné môžeme nazývať **Pomoc v hmotnej núdzi + Príspevky na podporu náhradnej starostlivosti** v súlade s teóriou. Na základe vypočítaného faktorového skóre (Obrázok 2) môžeme konštatovať, že z pohľadu týchto ukazovateľov najviac poberateľov v tejto skupine dávok sa nachádza na východe a juhu Slovenska. Najviac ich je v okresoch Rimavská Sobota, Revúca, Trebišov, Rožňava, Kežmarok a Sobrance. Najmenej poberateľov je v okresoch Čadca, Tvrdošín, Ilava, Trnava, Trenčín a Púchov.

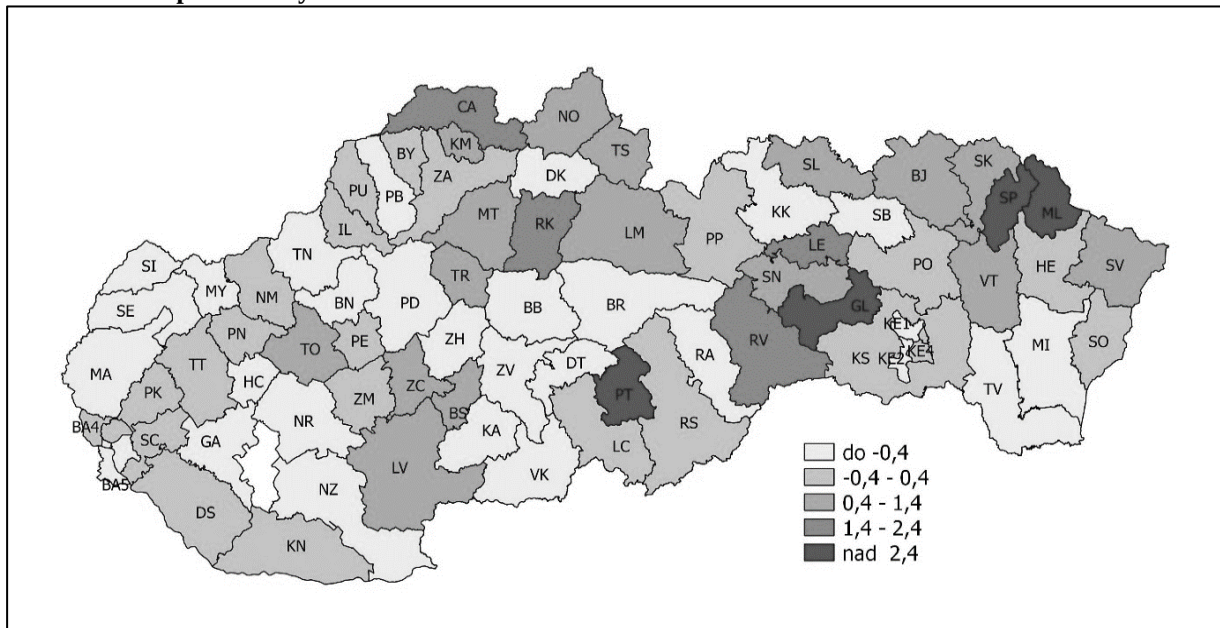
Obrázok 2 Pomoc v hmotnej núdzi + Príspevky na podporu náhradnej starostlivosti

Zdroj: vlastné spracovanie na základe údajov ÚPSVaR

Do Faktora 2 patria premenné X4 a X5. Túto skupinu môžeme spoločne nazvať ako **Podpora rodiny**. Najviac poberateľov týchto príspevkov je v okresoch Stropkov, Medzilaborce, Poltár, Gelnica, Rožňava a Čadca (Obrázok 3). Naopak najmenej poberateľov je v okresoch Šaľa, Banská Bystrica, Brezno, Žiar nad Hronom, Zvolen a Trebišov.

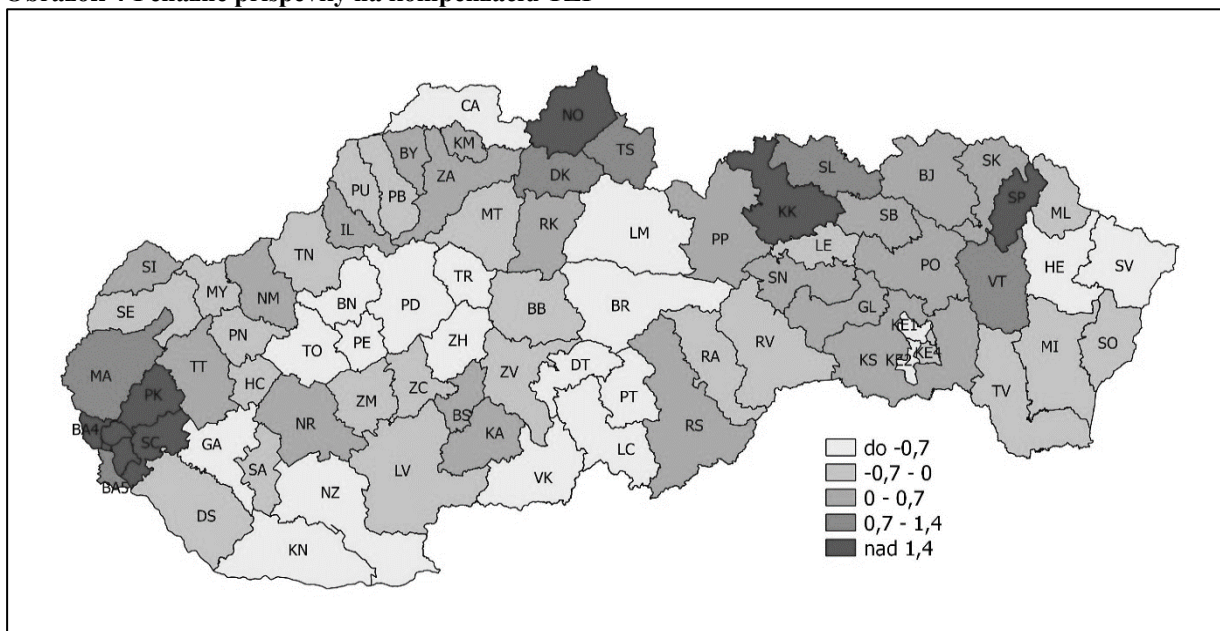
Obrázok 3 Podpora rodiny

Zdroj: vlastné spracovanie na základe údajov ÚPSVaR

Faktor 3 obsahuje premenné X7, X8 a X9. Všetky tieto ukazovatele sú právne ukotvené v zákone č. 447/2008 Z. z. a vieme ich spoločne nazvať ako **Peňažné príspevky na kompenzáciu ŽPZ a opatrovanie ŽPZ**. Z tretieho faktora vidíme (Obrázok 4), že v okresoch Senec, Kežmarok, Pezinok, Bratislava IV, Bratislava III a Bratislava II je najvyšší počet poberateľov týchto sociálnych dávok a najnižší pomer poberateľov je v okresoch Snina, Komárno, Humenné, Ziar nad Hronom, Lučenec a Partizánske.

Obrázok 4 Peňažné príspevky na kompenzáciu ŽPZ

Zdroj: vlastné spracovanie na základe údajov ÚPSVaR

Keď sme dáta transformovali na nezávislé pomocou faktorovej analýzy, môžete použiť zhlukovú analýzu, pomocou ktorej zoskupíme okresy do zhlukov tak, aby okresy patriace do toho istého zhluku boli v počte poberateľov jednotlivých štátnych sociálnych dávok podobné, a aby okresy patriace do rôznych zhlukov sa navzájom odlišovali. Použili a hierarchický systém

zhlukov a Wardovu zhlukovú metódu, ktorá zhluky vytvára maximalizáciou vnútrozhlukovej homogenity. Mierou homogenity je vnútrozhluková suma štvorcov odchýlok od priemeru zhluku:

$$ESS = \sum_{i=1}^{n_h} \sum_{h=1}^q (x_{hi} - \bar{x}_{C_h})^2 \quad (2)$$

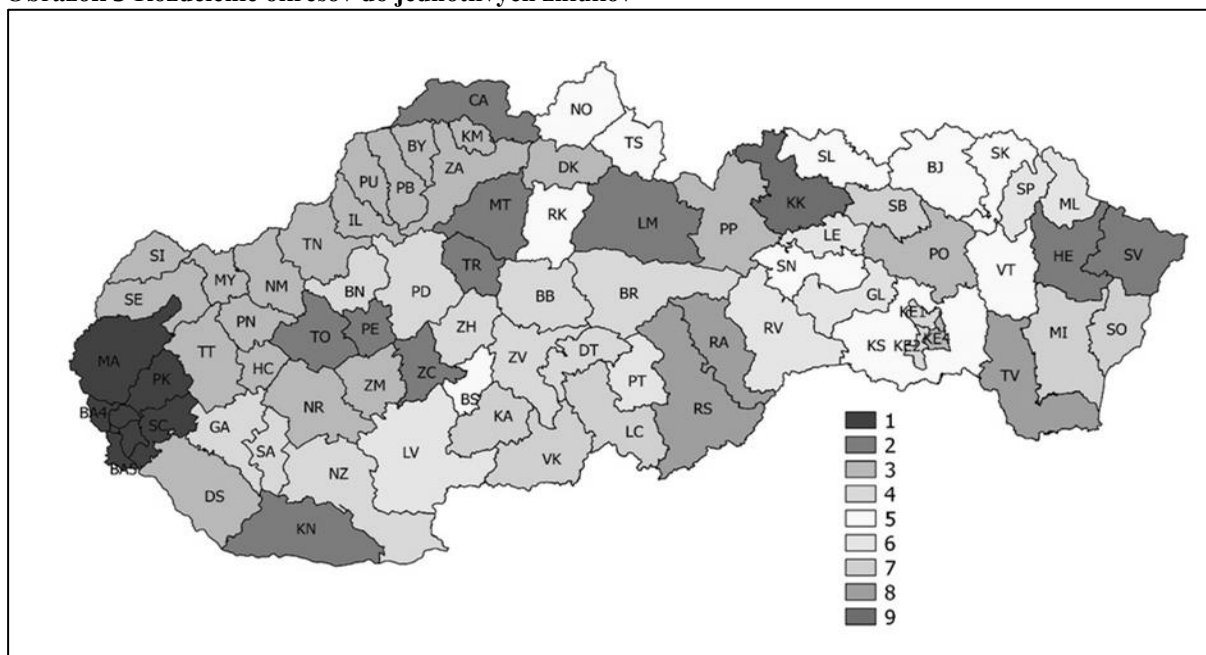
kde n_h je počet objektov v zhluku C_h ,

$\bar{x}_{C_h}$ je vektor priemerov hodnôt znaku v zhluku C_h ,

x_{hi} je vektor hodnôt znaku i -tého objektu v zhluku C_h .

Grafické znázornenie zhlukovania jednotlivých okresov na jednotlivých úrovniach prehľadne a podrobne poskytuje vertikálny hierarchický strom (dendrogram), ktorý je zobrazený na Obrázku A v prílohe. Na základe viacerých charakteristík, ktoré nám určujú kvalitu zhlukovania, sme rozdelili okresy Slovenska do 9 zhlukov:

Obrázok 5 Rozdelenie okresov do jednotlivých zhlukov

Zdroj: vlastné spracovanie na základe údajov ÚPSVaR

- **Zhluk 1** (8 okresov) - Bratislava I, Bratislava II, Bratislava III, Bratislava IV, Bratislava V, Malacky, Pezinok, Senec,
- **Zhluk 2** (10 okresov) - Partizánske, Komárno, Topoľčany, Čadca, Liptovský Mikuláš, Martin, Turčianske Teplice, Žarnovica, Humenné, Snina;
- **Zhluk 3** (22 okresov) - Dunajská Streda, Hlohovec, Piešťany, Senica, Skalica, Trnava, Ilava, Myjava, Nové Mesto nad Váhom, Považská Bystrica, Púchov, Trenčín, Nitra, Zlaté Moravce, Bytča, Dolný Kubín, Kysucké Nové Mesto, Žilina, Poprad, Prešov, Košice III, Košice IV,
- **Zhluk 4** (12 okresov) - Galanta, Bánovce nad Bebravou, Prievidza, Nové Zámky, Šaľa, Banská Bystrica, Brezno, Detva, Zvolen, Žiar nad Hronom, Košice I, Košice II,

- **Zhluk 5** (10 okresov) - Námestovo, Ružomberok, Tvrdošín, Banská Štiavnica, Bardejov, Stará Ľubovňa, Svidník, Vranov nad Topľou, Košice- okolie, Spišská Nová Ves,
- **Zhluk 6** (7 okresov) - Levice, Poltár, Levoča, Medzilaborce, Stropkov, Gelnica, Rožňava,
- **Zhluk 7** (6 okresov) - Krupina, Lučenec, Veľký Krtíš, Sabinov, Michalovce, Sobrance,
- **Zhluk 8** (3 okresy) - Revúca, Rimavská Sobota, Trebišov,
- **Zhluk 9** (1 okres) - Kežmarok.

Prvý zhluk zahŕňa okresy výhradne z hlavného mesta Slovenska a okolia. Tento výsledok je spôsobený lepšou životnou úrovňou a viacerými pracovnými možnosťami. V týchto okresoch je celkovo najmenej osôb, ktoré poberajú štátne sociálne dávky. Ak sa pozrieme na sociálne príspevky jednotlivo (Tabuľka 2 a 3), v okresoch je najmenej poberateľov všetkých druhov príspevkov okrem príspevkov na podporu rodiny (prídavku na dieťa, príplatku k prídavku na dieťa, rodičovského príspevku, príspevku pri narodení dieťaťa a príspevku na viac súčasne narodených detí) a taktiež jednorazových peňažných príspevkov na kompenzáciu u ťažko zdravotne postihnutých.

Druhý zhluk obsahuje okresy z rôznych častí krajiny. Zhluk 2 je celkovo šiesty v poradí, avšak v týchto okresoch je najmenej poberateľov štátnych sociálnych dávok v oblasti podpory rodiny (prídavok na dieťa, príplatok k prídavku na dieťa, rodičovský príspevok, príspevok pri narodení dieťaťa a príspevok na viac súčasne narodených detí).

Tretí zhluk je najpočetnejší zhluk okresov. Zahŕňa okresy z viacerých častí Slovenska, avšak v tomto prípade sú v prevahe okresy zo západnej a severnej časti krajiny. Ich poloha je dôvodom, že tento zhluk je celkovo siedmy v poradí. Tieto okresy vo väčšine ukazovateľov majú druhý najmenší počet poberateľov štátnych sociálnych príspevkov, nachádzajú sa hneď za prvým zhlukom.

Štvrtý zhluk je tvorený z okresov zo stredného Slovenska a ďalších štyroch okresov zo západného Slovenska. Keďže okresy sú opäť zo západných a stredných lokalít, ktoré sa vyznačujú celkovou lepšou ekonomickou situáciou obyvateľov, tento zhluk je celkovo ôsmy v poradí. V okresoch štvrtého zhluku je najmenej poberateľov jednorazových peňažných príspevkov na kompenzáciu u ťažko zdravotne postihnutých.

Piaty zhluk tvoria okresy z východnej časti Slovenska a štyri okresy zo stredného Slovenska. Môžeme si všimnúť, že posúvaním sa na východ na mape klesá výsledné poradie zhlukov. Piaty zhluk je celkovo štvrtý v poradí.

Šiesty zhluk je celkovo druhý v poradí. Obsahuje okresy z východného Slovenska a dva okresy z južnej časti Slovenska. V týchto okresoch je vysoký podiel obyvateľstva žijúcich v nepriaznivých životných podmienkach. V okresoch je najviac poberateľov všetkých druhov peňažných príspevkov ŽTP (opakované peňažné príspevky na kompenzáciu u ŤZP, jednorazové peňažné príspevky na kompenzáciu u ŤZP a peňažné príspevky na opatrovanie).

Siedmy zhluk je celkovo piaty v poradí. Tvorí ho 6 okresov - tri z južného a tri z východného Slovenska. Môžeme povedať, že je priemerom vo väčšine ukazovateľov.

Ôsmy zhluk je celkovo prvý v poradí, teda v týchto okresoch je najviac poberateľov štátnych sociálnych dávok. Patria sem tri okresy z južného Slovenska – Rimavská Sobota, Revúca a Trebišov. Najviac poberateľov majú pre sedem analyzovaných príspevkov z dvanástich – dávka v hmotnej núdzi a príspevky k dávke, osobitný príspevok, náhradné výživné, príspevok na podporu náhradnej starostlivosti, aktivačný príspevok, ochranný príspevok a príspevok na bývanie. V okresoch ôsmeho zhluku je vysoká miera nezamestnanosti, málo pracovných príležitostí a nízka životná úroveň.

Posledný deviaty zhluk obsahuje iba jeden okres – Kežmarok. Je celkovo tretí v poradí. Rozhodli sme sa vytvoriť pre tento okres zhluk osobitne z dôvodu získaných špecifických ohodnotení za jednotlivé ukazovatele. Ukazovatele v oblasti podpory rodiny (prídavok na dieťa, príplatok k prídavku na dieťa, rodičovský príspevok, príspevok pri narodení dieťaťa a príspevok a na viac súčasne narodených detí) sú najvyššie pre tento okres, teda v Kežmarku je najviac poberateľov týchto sociálnych dávok.

Tabuľka 2 Priemerný počet poberateľov sociálnych dávok v jednotlivých zhlukoch (v %)

	X1	X2	X3	X4	X5	X6	X7	X8	X9	X10	X11	X12
1	0,323 1	0,004 6	0,062 5	24,623 2	0,190 2	0,139 5	3,6533	0,009 5	0,627 6	0,006 0	0,106 1	0,173 5
2	1,491 6	0,107 6	0,161 6	19,434 4	0,092 8	0,225 3	8,4106	0,015 2	1,924 0	0,421 9	0,327 4	1,273 9
3	0,900 2	0,055 3	0,121 5	21,045 7	0,128 4	0,199 3	5,0700	0,010 2	1,294 8	0,156 3	0,211 9	0,706 9
4	1,443 4	0,083 9	0,141 8	19,660 2	0,097 9	0,226 6	4,0228	0,004 3	0,998 3	0,296 5	0,316 4	1,206 0
5	2,316 3	0,239 9	0,138 2	21,993 6	0,150 5	0,256 8	7,1751	0,017 4	1,999 9	1,304 0	0,394 2	2,790 0
6	4,086 1	0,434 8	0,164 4	19,673 2	0,117 2	0,346 3	11,522 1	0,032 5	2,306 0	2,368 5	0,716 8	4,450 2
7	3,782 6	0,284 9	0,225 2	19,936 8	0,119 8	0,473 9	6,4407	0,007 3	1,879 1	2,211 2	0,623 9	3,914 7
8	6,696 4	0,462 8	0,285 4	20,165 1	0,131 4	0,583 1	6,5306	0,005 5	1,640 0	4,710 0	0,974 3	7,337 4
9	3,716 8	0,420 4	0,210 2	25,245 3	0,208 2	0,214 2	4,7819	0,012 1	0,994 4	2,809 3	0,406 2	4,939 5

Zdroj: vlastné spracovanie na základe údajov ÚPSVaR

Tabuľka 3 Poradie zhlukov v jednotlivých ukazovateľoch

Zhluk	X1	X2	X3	X4	X5	X6	X7	X8	X9	X10	X11	X12	celkovo
1	9	9	9	2	2	9	9	6	9	9	9	9	9
2	6	6	5	9	9	6	2	3	3	6	6	6	6
3	8	8	8	4	5	8	6	5	6	8	8	8	7
4	7	7	6	8	8	5	8	9	7	7	7	7	8
5	5	5	7	3	3	4	3	2	2	5	5	5	4
6	2	2	4	7	7	3	1	1	1	3	2	3	2
7	3	4	2	6	6	2	5	7	4	4	3	4	5
8	1	1	1	5	4	1	4	8	5	1	1	1	1
9	4	3	3	1	1	7	7	4	8	2	4	2	3

Pozn.: 1 (najtmavšie) - najviac poberateľov, 9 (najbledšie) - najmenej poberateľov

Zdroj: vlastné spracovanie na základe údajov ÚPSVaR

IV. Záver

Sociálne dávky sú v Slovenskej republike poskytované ako sociálna pomoc obyvateľom, ktorí sa nachádzajú v nepriaznivých životných podmienkach, na podporu rodiny a na pomoc ťažko zdravotne postihnutým. Cieľom článku bolo analyzovať počet poberateľov štátnych sociálnych dávok v jednotlivých okresoch Slovenska. Výsledkom riešenia danej problematiky bola identifikácia regiónov s najvyšším a najnižším počtom poberateľov jednotlivých druhov štátnych sociálnych príspevkov v Slovenskej republike. Zistili sme, ktoré regióny sú si v poskytovaní sociálnych príspevkov podobné a naopak, ktoré sú najviac odlišné podľa dostupných údajov.

Pri príspevkoch, ktoré pomáhajú obyvateľom v hmotnej núdzi, počet poberateľov rastie posúvaním sa zo severozápadu na juhovýchod. Najhoršie sú na tom okresy na východnom Slovensku a v južnej časti stredného Slovenska. Je to zapríčinené hlavne z dôvodu, že tieto

okresy trpia vysokou mierou nezamestnanosti, malým množstvom pracovných príležitostí a nízkou životnou úrovňou. Sociálne dávky v oblasti podpory rodiny a na pomoc ťažko zdravotne postihnutým sú poskytované regionálne rôzne. Spôsobené je to rôznym zložením obyvateľstva v jednotlivých regiónoch.

Financovanie

Tento článok vznikol za podpory grantov: VEGA 1/0770/17 – Dostupnosť bývania na Slovensku a APVV 14-0324 – Riešenie spoločenských výziev v oblasti tvorby politiky trhu práce založenej na vedeckých informáciách.

Literatúra

Barinková, M. (2005). *Štátne sociálne dávky*. Dostupné z <http://www.epi.sk/odborny-clanok/Statne-socialne-davky.htm> (10. 06. 2019).

MPSVaR (2019). *Ministerstvo práce, sociálnych vecí a rodiny SR: Rodina a sociálna pomoc*. Dostupné z <https://www.employment.gov.sk/sk/rodina-socialna-pomoc> (10. 06. 2019).

Stankovičová, I., Vojtková, M. (2007). *Viacrozmerné štatistické metódy s aplikáciami*. Bratislava: Iura Edition.

ŠÚ SR (2019). *DATAcube: Ukazovatele hospodárskeho a sociálno-ekonomického vývoja*. Dostupné z <http://datacube.statistics.sk> (06. 05. 2019).

ÚPSVaR (2019). *Ústredie práce, sociálnych vecí a rodiny: Štatistiky*. Dostupné z <https://www.upsvr.gov.sk/statistiky> (06. 05. 2019).

Zákon č. 201/2008 Z. z. o náhradnom výživnom a o zmene a doplnení zákona č. 36/2005 Z. z. o rodine a o zmene a doplnení niektorých zákonov v znení nálezů Ústavného súdu Slovenskej republiky č. 615/2006 Z. z.

Zákon č. 238/1998 Z. z. o príspevku na pohreb

Zákon č. 305/2005 Z. z. o sociálnoprávnej ochrane detí a o sociálnej kuratele a o zmene a doplnení niektorých zákonov

Zákon č. 383/2013 Z. z. o príspevku pri narodení dieťaťa a príspevku na viac súčasne narodených detí a o zmene a doplnení niektorých zákonov

Zákon č. 417/2013 Z. z. o pomoci v hmotnej núdzi a o zmene a doplnení niektorých zákonov

Zákon č. 447/2008 Z. z. o peňažných príspevkoch na kompenzáciu ťažkého zdravotného postihnutia a o zmene a doplnení niektorých zákonov

Zákon č. 561/2008 Z. z. o príspevku na starostlivosť o dieťa a o zmene a doplnení niektorých zákonov

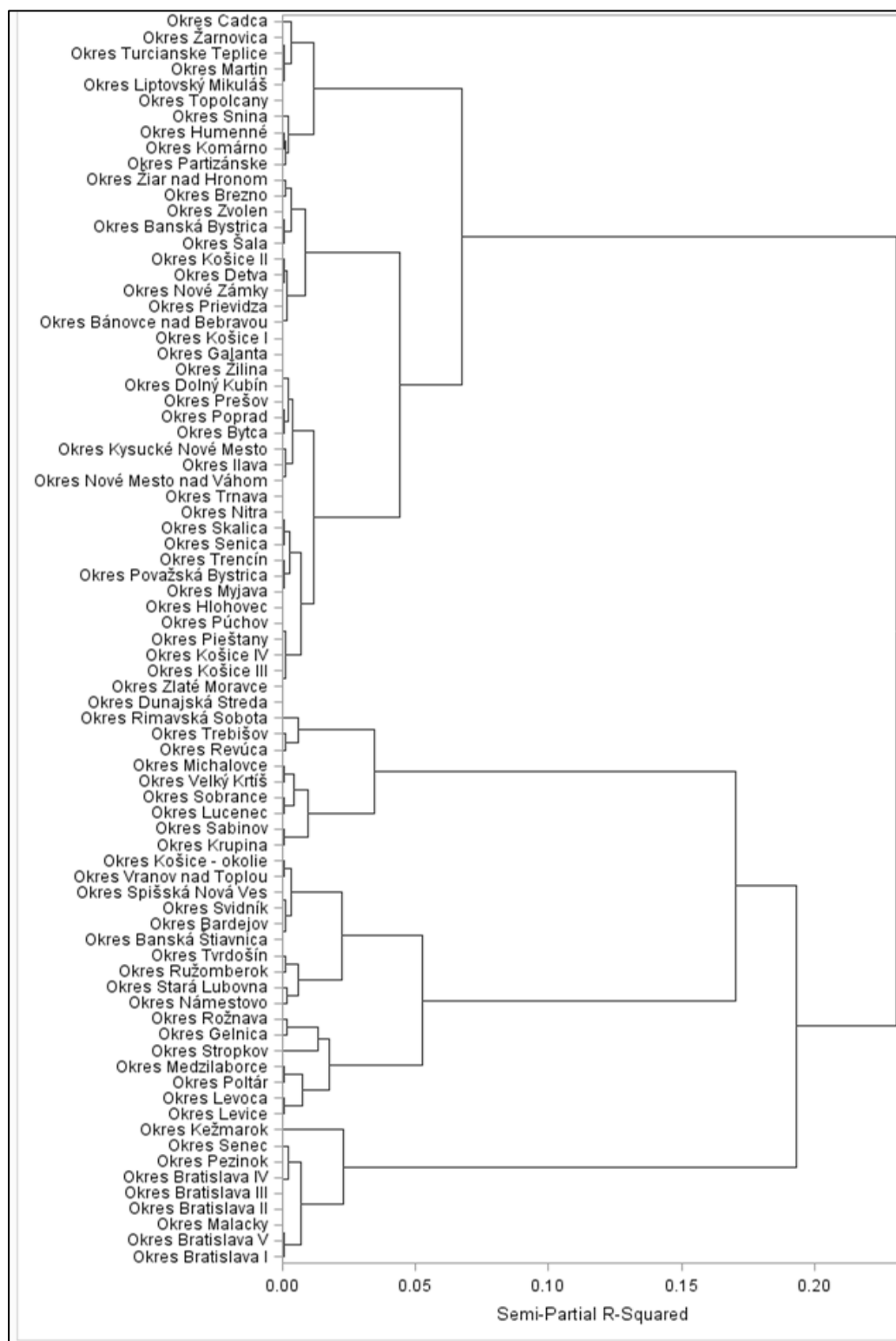
Zákon č. 571/2009 Z. z. o rodičovskom príspevku a o zmene a doplnení niektorých zákonov

Zákon č. 600/2003 Z. z. o prídavku na dieťa a o zmene a doplnení zákona č. 461/2003 Z. z. o sociálnom poistení

Zákon č. 627/2005 Z. z. o príspevkoch na podporu náhradnej starostlivosti o dieťa

Prílohy

Obrázok A Dendrogram

Zdroj: vlastné spracovanie na základe údajov ÚPSVaR